

چشم انداز مشترک دولت و بخش خصوصی

گزارشی از برگزاری همایش شکوفایی، نوآوری و اثر آن در صنعت و معدن

اشاره:

همایش نوآوری و شکوفایی واثر آن در صنعت به همت کنفدراسیون صنعت ایران، انجمن مدیران صنایع و خانه صنعت و معدن برگزار شد. در این همایش که با حضور صاحبان نظران و سخنران چند تن از مدیران و کارشناسان صنعتی و معدنی انجام شد، مسائل و موضوعات مطرح در زمینه تحقق نوآوری و شکوفایی بیشتر صنعت و معدن مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت. رئیس انجمن مدیران صنایع در این همایش یادآور شد که سیاستگذاری دولت در جهت نوآوری نیازمند ایجاد شوراهای فرابخشی در جهت توسعه اقتصادی و صنعتی است. به گفته مهندس خلیلی؛ زمانبندی دقیق، استفاده از نیروی انسانی کارآمد و تامین نقدینگی، استفاده از فناوری های پیشرفته و فرهنگ سازی برای ایجاد فضای کسب و کار نوآوری از جمله مواردی است که باید به آن توجه کرد. نایب رئیس خانه معدن ایران در ادامه این مراسم با ابراز خرسندی از تعاملی که تشکلهای صنعتی و معدنی با هم آغاز کرده اند بر هم گرایی هرچه بیشتر تاکید کرد و گفت: حضور تشکلهای در عرصه شکوفایی صنعتی و معدنی انکار ناپذیر است. وی گفت: برای اجرایی شدن اصل ۴۴ قانون اساسی تمامی نهادها باید با هم تعامل داشته باشند که در این بین نقش نوآوری و شکوفایی در توسعه اقتصادی و صنعتی بسیار حائز اهمیت است. همچنین مهندس فلاح - از اعضای کنفدراسیون صنعت ایران - نیز ایجاد زیرساختهای لازم در زمینه تامین نقدینگی، توجه به تحقیقات و آموزش، سامانه های پشتیبانی و رویکرد یکپارچه در کشور را از محورهای دانست که در نوآوری و شکوفایی صنعتی و معدنی ضروری است.

عرصه نوآوری در کنار هم قرار بگیریم. وی با اعلام این مطلب که نوآوری در حقیقت سایر سرمایه گذاری های هنگفت حاصل می شود، خاطر نشان ساخت: پس باید به پروژه های بزرگ ملی عنایت شود تا نوآوری تحقق یابد. مهندس خلیلی دستیابی به نوآوری را در گرو وضع قوانین صحیح و کارآمد و همچنین حمایت و پشتیبانی از این قوانین عنوان نمود و افزود: باید به شبکه تأمین توجه کنیم به این مفهوم که زیر ساخت ها اصلاح شوند، پارک علم و فناوری فعالیت خود را گسترده تر نمایند. در زمینه فرهنگ سازی نیز باید رهیافت های نوین را به سمت کسب و کارهای نوآور هدایت کنیم. به گفته رئیس انجمن مدیران صنایع، نوآوری هزینه بر و دیربازده است و باید برای تحقق آن صبر و حوصله داشت تا به توفیق و موفقیت رهنمون شود. وی در پایان به اتاق فکر اشاره نمود که می توانند اثرات بسیار شگرفی در توسعه و پیشبرد اهداف اقتصادی و صنعتی کشور ایفا نمایند. در ادامه همایش، دکتر هادی غنیمی فر- رئیس خانه صنعت و معدن ایران - در بخشی از سخنان خود یادآور شد که ما (تشکل های بخش خصوصی) تصمیم گرفته ایم به دولت و دولتمردان اعلام کنیم و بیاوریم که توفیق و موفقیت در هم افزایی و اتحاد است.

رئیس انجمن مدیران صنایع، تصریح کرد: در کشورهایی که صاحب نوآوری هستند کیفیت زندگی و درآمد ناخالص ملی در سطح بالایی قرار دارد و همین امر باعث شد رهبر عزیزمان امسال را سال نوآوری و شکوفایی قرار دهند و علت آن اهمیت تحولات عظیمی که نوآوری در جهان به وجود می آورد. وی ابراز داشت: نکاتی که در زمینه نوآوری باید مورد توجه قرار گیرد، عبارت است از: ۱- سیاست دولت در جهت نوآوری ۲- چشم انداز مشترک میان ذی نفعان ۳- مهارت های لازم در ذی نفعان ۴- رویکرد افقی از طریق ایجاد شوراهای فرابخشی در مسیر افقی و عمودی به نحوی که توسعه تحقق یابد ۵- عدم توقف در روند کار و هر بخشی بتواند فعالیت های نوآوری خود را عملیاتی کند. ۶- پایش عمودی و افقی در کلیه صنایع ۷- توجه به فصل های مشترک ۸- اقدامات استراتژیک و زمان بندی منابع انسانی و تأمین بودجه در امر نوآوری بسیار کارساز است. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در برنامه سوم با هدف ایجاد نوآوری اقداماتی انجام داد اما به نتایج قابل توجهی نرسیدو نتوانست اثرات شگرفی ایجاد کند لذا این نقش ما است که در

وی افزود: در کشور ۴ دوره به وجود آمد که امکان شکوفایی صنعت کشور را به وجود می آورد؛ این دوره ها عبارت بودند از: انقلاب مشروطه، جنگ جهانی اول، جنگ جهانی دوم، ملی شدن صنعت نفت، و سال های ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۲ که تلاش های صنعتی انجام گرفت اما بخش خصوصی توفیقی نیافت. امروز بخش خصوصی، نگران آینده خود و اتفاقاتی است که در جامعه رخ می دهد. چاره این است که مملکت دست در دست همدیگر بدهیم، ارزش بخش خصوصی را تبیین کنیم تا توفیق و اشاعه یابد و بتوانیم از مزایای بخش خصوصی بهره مند شویم. مهندس خلیلی در ادامه به ارائه آمار و ارقام پیرامون شاخص بهره وری و نیروی انسانی پرداخت که طی آن سوئد در رتبه نخست قرار دارد و ایران رتبه ۶۳ را به خود اختصاص داده است. در مورد سرمایه گذاری نیروی انسانی نیز جایگاه ایران در رده ۶۵ است، البته این رتبه بندی متأثر از تبلیغات سوء سیاسی است. وی در ادامه این پرسش را مطرح نمود که چگونه در زمینه نوآوری خلاء خود را با سایر کشورها از میان ببریم و ادامه داد: یکی از راه ها این است که دولت، بخش خصوصی و تشکل ها با هم همراه و هم راستا شوند و اتفاق نظر داشته باشند تا بتوانیم در زمینه نوآوری به موفقیت دست یابیم.

در ابتدا مهندس محسن خلیلی عراقی - رئیس انجمن مدیران صنایع - اظهار داشت: سرزندگی بخش خصوصی مایه افتخار دولت است هر اندازه بخش خصوصی توانمندتر شود به همان نسبت دولت ها موفق تر هستند. ۱۳ قرن پیش که صنعت و فعالیت های تجاری و سوداگری در اروپا جنوبی شروع شد سوداگران موفق شدند شهر- حکومت را به وجود آورند که به تدریج مبدل به دولت های مرکزی شدند و بذشناسایی منافع ملی را در آن دوران کاشتند و در نهایت اقتدار شهر - حکومت توسعه و توفیق پیدا کرد و به سطوح گسترده دولت منتهی شد. وی ادامه داد: کم کم سلطه سوداگری در اروپا منتهی به گرفتن آمریکای شمالی، جنوبی، استرالیا، آفریقای شمالی و آسیا شد و حاکمیت را در اکثر نقاط جهان استمرار بخشیدند و در حال حاضر کار به جایی رسیده که به سوی فتح سیارات حرکت کرده اند و بحث تحقیق و توسعه در مریخ مطرح است. مهندس خلیلی تصریح کرد: در کشور ما به نحو شایسته مردم سالاری وجود داشت و به حکومت سالاری منتهی شد متأسفانه این دوران را از دست داده ایم و توفیقی در این زمینه نداشتیم خاصه اینکه در کشور ما سیستم های سلطنتی و استعماری کم و بیش حاکم بود و نتوانستیم بخش خصوصی را توسعه دهیم.

مهندس بهرام - نماینده خانه معدن ایران - نیز گفت: دولتمردان، بخش معدن ایران را تشنه نگه داشته اند و معدن پیش و پس از انقلاب همین حالت را حفظ نموده البته سرمایه گذاری های خوبی در این بخش انجام شده است.

پس از یک استراحت کوتاه، میزگردی با حضور مهندس خالقی - دبیر شبکه های سراسری خانه های صنعت و معدن ایران - مهندس صدیقی - رئیس صنعت و معدن جوانان ایران، مهندس خرمی - نماینده شرکت فناوری نوین نیرو - و مهندس نوروزی - رئیس هیأت مدیره کانون زنان پشتیبان تولید ملی - تشکیل شد.

در ابتدا مهندس خرمی با اعلام این مطلب که چرا باید درگیر مشکلات نقدینگی باشیم؛ ادامه داد: به جای اینکه به دنبال مطالبات معوقه و نقدینگی باشیم باید از نیروی متخصصین جهت نوآوری استفاده شود. اما این اقدام نیازمند بستر سازی است، دولت به تنهایی نمی تواند این بستر را مهیا سازد پس مشکل ها باید در کنار دولتمردان قرار بگیرند و اتحاد، هم افزایی و انسجام میان دولت و صنعتگران برقرار شود.

وی ادامه داد: تعریف جامع و کاملی از سند چشم انداز ۲۰ ساله ارائه نشده است در واقع معماری درستی از توسعه و پیشرفت در اختیار نداریم و تا زمانی که ساختار به درستی تعریف نشود هر قسمت از صنعت که به نتیجه برسد به دلیل عدم انسجام به بیراهه خواهد رفت.

مهندس صدیقی - رئیس خانه صنعت و معدن جوانان ایران - نیز فاصله میان نسل جوان و قشر تحصیل کرده در خصوص مدیریت واحدهای صنعتی در کنار تشکلهای و انجمن های صنفی - صنعتی را بسیار بزرگ عنوان کرد سپس به فاصله میان صنعت و دانشگاه اشاره داشت و گفت: افرادی که در دانشگاه علوم آکادمیک را به صورت روزمره آموزش می دادند چندان رابطه های با صنعت نداشتند اما در سال ۱۳۸۲ در خانه صنعت و معدن ایران به این نتیجه رسیدیم که

باید تشکل جوانی که در برگزیده مدیران جوان واحدهای صنعتی باشد، تشکیل شود، بر این اساس در ۱۸ استان کشور شعبات خانه صنعت و معدن جوانان ایران تشکیل شد که ضمن تعامل با صنعت به فعالیت خود ادامه می دهند و فرهنگ تعامل و حضور تشکل گرایی در بخش جوانان ترویج می یابد.

۱- تحولات سیاسی و اقتصادی و تأثیر آن در ارزش افزوده در صنعت و معدن
۲- تورم و نرخ ثابت ارز
۳- حمایت های غیر هدفمند از صنایع مختلف در طول سالیان مختلف بدون اینکه مزیت نسبی در برخی از صنایع داشته باشیم.
۴- مقررات تعرفه ای ناکارآمد

مهندس خرمی:

به جای اینکه به دنبال مطالبات معوقه و نقدینگی باشیم باید از نیروی متخصصین جهت نوآوری استفاده شود. اما این اقدام نیازمند بستر سازی است، دولت به تنهایی نمی تواند این بستر را مهیا سازد پس تشکل ها باید در کنار دولتمردان قرار بگیرند و اتحاد، هم افزایی و انسجام میان دولت و صنعتگران برقرار شود.

وی افزود: در توسعه صنعتی، ارزش گذاری بر نیروی انسانی و پتانسیل جوانی بزرگترین ارزش ملی است و امروزه بایستی به بقا و حل مشکلات فکر کرد.

مهندس نوروزی - رئیس هیأت مدیره کانون زنان پشتیبان تولید ملی - نیز در مورد تشکل خود گفت: این کانون را با حضور زنان تشکیل داده ایم تا بتوانیم در جهت تحقق اصل ۴۴ قانون اساسی و خصوصی سازی نقش خود را ایفا کنیم.

مهندس خالقی هم ابراز داشت: اگر می خواهیم در بازارهای داخلی و خارجی باقی بمانیم و صنعت ادامه حیات دهد باید مواد جدید و فناوری های نوین در تولید را بشناسیم و ترفندهای جدید مدیریتی و مباحث مدیریتی جدید را با آغوش باز بپذیریم.

در میزگرد دوم نیز که با حضور مهندس حسین ساسانی و دکتر غنیمی فر همراه بود، مهندس ساسانی در ابتدا به موانع ارتقای ارزش افزوده در صنعت اشاره داشت که عبارتند از:

۵- دخالت دولت در قیمت گذاری بدون توجه به قیمت عرضه و تقاضا در بازار موجب شده بسیاری از کالاهای ما با قیمت خودشان در بازار ارائه نشوند.

۶- فضای نامناسب کسب و کار در ایران. طبق آمار از میان ۱۵۷ کشور دنیا رتبه ۱۵۱ را در فضای کسب و کار رتبه را در اختیار داریم! بنابراین فضای کسب و کار نامناسب می باشد و طبیعی است در ارزش افزوده صنعت و معدن تأثیرات بسیار منفی دارد.

۷- فقدان رقابت پذیری به دلیل وجود ارتباط اندک با دنیای بیرونی نتوانسته ایم در صنایع داخلی مزیت نسبی ایجاد کنیم و رقابتی هم به وجود نیامده است.

۸- سیاست خودکفایی: در سال های گذشته دولت سعی می کرد بسیاری از کالاها و خدمات را در داخل کشور تولید کند و واردات انجام ندهد این امر باعث می شود در مواردی که مزیت نسبی نداریم متمرکز شویم و به صنعت آسیب های

جدی وارد شود.

۹- توجه بیش از حد به سایر بخش های اقتصادی در مقایسه با بخش صنعتی: یکی از عواملی که در ارتقای ارزش افزوده برای ما مشکلاتی را ایجاد کرده است.

از طرف دیگر در افق ۱۴۰۴ و چشم انداز ۲۰ ساله کشور، صنعت و معدن تعریف باید از رشد اقتصادی با ثبات و در عین حال مستمر برخوردار باشد تا این رشد اقتصادی بتواند سهم بیکاری را کاهش دهد و از طرفی اشتغال مولد ایجاد کند. هدف دوم، خلق بازار رقابتی می باشد و طبیعی است که باید موانع صادرات در این حوزه برداشته شود.

هدف سوم، دستیابی به دنبال اقتصاد دانش محور است بر این اساس بهره گیری از فناوری های نوین و نوآوری های رایج در دنیا ضروری است. طبق هدف چهارم باید دست در دست هم بگذاریم و از کارآفرینان حمایت و پشتیبانی کنیم تا در نهایت هم افزایی میان بخش های مختلف اقتصادی شود و بتوانیم از این طریق به مزیت نسبی دست یابیم و در بازارهای جهانی حضوری قدرتمند داشته باشیم.

وی با طرح این پرسش که چگونه می توانیم موانع و مشکلات فضای کسب و کار را از میان برداریم و به جایگاه مدنظر برسیم؟ خاطر نشان ساخت: شاید یکی از راهکارها این باشد که به دنبال ارتقای ارزش افزوده در صنعت و معدن باشیم. سایر کشورها با در کنار هم قرار دادن دولت، بخش خصوصی و تشکل ها توانستند ارزش افزوده خود را افزایش دهند.

اگر دولت بتواند وظایف حاکمیتی خود را به درستی انجام دهد و بخش خصوصی از عهده انجام وظیفه تصدیگری بر آید و تشکل ها نیز بتوانند حلقه اتصال میان این دو باشند مطمئناً ارزش افزوده در صنایع (با راهکاری که در دولت و بخش خصوصی باید ایجاد شود)؛ افزایش می یابد.

مهندس ساسانی تصریح کرد: چهار گروه صنایع بیشترین ارزش افزوده را ایجاد می کند و دولت باید تمرکز بیشتری روی این صنایع انجام دهد تا بتوانند رشد بیشتری داشته باشند. این چهار گروه عبارتند از فلزات اساسی، وسایل حمل و نقل مواد و محصولات شیمیایی و صنایع غیر فلزی. بنابراین زمانی ارزش افزوده رودن صودی طی خواهد کرد که اولاً دولت مشوق های خاص خود را در این چهار صنعت فعال کند، بتواند عوارض گمرکی را برای ورود مواد اولیه کاهش دهد و از طرفی به بازسازی و نوسازی خطوط تولید فرسوده بپردازد، قیمت محصولات بر اساس بازار آزاد و عرضه و تقاضا باید تضمین شود (نه بر اساس نظر دولت) و در نهایت در تسهیلات مالی نیز برای این گروه از صنایع اولویت هایی در نظر گرفته شود.

اقدام دیگر دولت که باید با کمک واحدهای صنعتی انجام دهد؛ بررسی وضعیت این صنایع است به این معنا که برای رفع موانع و مشکلات آنان برنامه ای اتخاذ نمایند تا این صنایع بتوانند ارزش افزوده بیشتری ایجاد کنند.

به گفته مهندس ساسانی، نکته دیگر این که دولت نرخ بهره برداری را از ظرفیت تولید واحدهای صنعتی مذکور افزایش دهد، در صدور مجوزهای تأسیس بازنگری انجام دهد و در نهایت به واحدها کمک کند تا محصولات و خدمات آنها وارد بازارهای جهانی شود.

مهندس فلاح - عضو کنفدراسیون صنایع - هم در پایان همایش ابراز داشت: این اعتقاد وجود دارد که بخش خصوصی عامل تحرک توسعه در تمام ادوار است اما در کشور ما پس از وقوع چهار حادثه بسیار مهم یعنی همچون انقلاب

مشروطه، فاصله بین دو جنگ جهانی، ملی شدن نفت و سال های بین ۱۳۳۷ تا ۵۱۳۵۳ امکان توسعه و نقش آفرینی از بخش خصوصی کشور گرفته شد و در حال حاضر بخش خصوصی ما نگران تحولات محیطی خود در فضای داخلی و بیرونی کشور است.

وی ادامه داد: دستیابی به اهداف چشم انداز کشور، مستلزم نوآوری گسترده در صنعت کشور

وی تصریح کرد: کشوری که ذخایر معدنی فراوان و توان انسانی بالایی دارد، نیازمند تعامل با نهادهای بین المللی صاحب دانش و سرمایه است تا از این داشته ها در جهت رفاه ملی بهره برداری شایسته داشته باشد.

نکته ای که در پژوهش موسوم به "استراتژی توسعه صنعتی ایران" به آن اشاره شد همچون بسیاری از بررسی های علمی متروک و شاید هم

مهندس فلاح:

تشکل های بخش خصوصی و صنعتی کشور نیازمند وحدت و یکپارچگی برای ایجاد تحول در فضای کسب و کار کشور و ایفای نقش تاریخی خود در فضایی هستند که بیگانگی فزاینده در میان مدیران مسئول در دولت و مدیران صنعتی و بنگاه های اقتصادی، مشاهده می شود اما با تعامل سازنده میان تشکل ها می توان هر مشکلی را حل کرد.

مطرود مانده است. برای بهره برداری از این منابع نیازمند اصلاح قوانین مرتبط با صنعت و معدن حمایت دولت و تلاش های مجلس هستیم ولی فراتر از آن، مشارکت موثر و کارشناسانه تشکل ها و ارائه راهکارهای دقیق بسیار ضروری است.

این عضو کنفدراسیون صنایع خاطر نشان ساخت: اطلاع مدیران ما از امکانات تکنولوژیک نوین ارتباطی و مخابراتی در ایجاد تحول و نوآوری نقش به سزایی خواهد داشت این اقدام و سایر اقدامات مانند توجه به تلاش های دانش پایه، توسعه سامانه های مدیریت علمی، گسترش تحرکات بین المللی بنگاه ها و کنترل بیشتر بردارایی های نامشهود می تواند مستقیماً توسط

و ایجاد دگرگونی در فضای کسب و کار است. ایجاد چشم انداز مشترک در ذی نفعان و ایجاد زیر ساخت های لازم مانند نهادهای مالی، تحقیقاتی، آموزشی، سامانه های پشتیبانی و رویکرد یکپارچه در کشور به موضوع نوآوری، ضروری است.

به گفته مهندس فلاح، تشکل های بخش خصوصی و صنعتی کشور نیازمند وحدت و یکپارچگی برای ایجاد تحول در فضای کسب و کار کشور و ایفای نقش تاریخی خود در فضایی هستند که بیگانگی فزاینده در میان مدیران مسئول در دولت و مدیران صنعتی و بنگاه های اقتصادی، مشاهده می شود اما با تعامل سازنده میان تشکل ها می توان هر مشکلی را حل کرد.

کارگزاران صنعتی کشور و تشکل ها برای ایجاد شکوفایی در بنگاه ها به کار گرفته شود. مهندس فلاح با اعلام این مطلب که اقدامات مدیران بنگاه ها و مسئولین تشکل ها به هر صورت محصور در فضای عمومی است که دولت در ایجاد آن مهمترین نقش را ایفا می کند، خاطر نشان ساخت: لذا ایجاد محرک های اقتصادی، کاهش تنش های محیطی و بهبود فضای عمومی برای رشد بهره وری از مقولاتی است که عمدتاً ابزار آن در اختیار دولت است. در این جهت نیز مدیران بنگاه ها از طریق تشکل های زیربند و تشکل های فراگیر می تواند رهنمودهای علم و کارشناسی برای ایجاد محرک ها و کاهش تنش ها در فضای کسب و کار را ارائه دهند و با هدایت برنامه ریزی شده فشارهای اجتماعی، اصرار بر تحقق آن داشته باشیم. در اینجا است که وحدت نظر تشکل های فراگیر می تواند ضریب نفوذ این تلاش ها را افزایش دهد.

وی خاطر نشان ساخت: برنامه هایی چون تعیین تکلیف پرونده های دست و پاگیر صنعتگران، تهیه و تدوین آمار و گزارش های اثرگذار در صنعت و اقتصاد که زمینه ساز تصمیمات مسئولین است باید توسط نهادهای غیر دولتی و برخاسته از تشکل ها انجام شود. ایجاد فرهنگ هماهنگ با توسعه صنعتی و ترویج مفاهیمی مانند درستکاری، امانتداری، وجدان کاری، بهره وری، تعهد اجتماعی با تعامل و مشارکت و هزینه توأمان تشکل ها باید حول محور قانونمند سازی فضای تولید و تجارت و محدود کردن فعالیت های دولت به حوزه های سیاستگزاری و نظارت و بسترسازی های توسعه متمرکز شود.

